

NAŠA SKUPNOST

IZDAJA ZA SLOVENIJO

LETO III. STEV. 3
BEOGRAD
9. februarja 1957
Izhaja dvakrat mesečno,
vsako drugo soboto
CENA 10 DINARJEV
LETNA NAROČNINA 250 DIN

GLASILO PREDSEDSTVA ZVEZNEGA ODBORA SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA JUGOSLAVIJE

V kratkih časovnih presledkih so bili drug za drugim plenarni sestanki centralnih komitejev Ljudske mladine Jugoslavije, Slovenije in Hrvatske. Skupna poteza jim je bila aktualnost problematike, o kateri so razpravljali. Ni bilo naključje, da je poleg problemov ideološko političnega dela povsod prišlo na prvo mesto vprašanje sodelovanja mladine v organih družbenega samoupravljanja.

Izkušnje kažejo, da je sodelovanje naše mladine v proizvodnji in v boju za napredek dela zelo pomembno, na nekaterih področjih pa skoraj odločilno. Dejstva pa govorijo tudi to, da je delež mladine v organih družbenega samoupravljanja še vedno v velikem nesorazmerju z njenim deležem v proizvodnji. Leto 1956 sicer kaže v tem pogledu določen napredek v primerjavi s prejšnjim stanjem, toda to še vedno ni dovolj.

Problemi sodelovanja mladine v naši socialistični graditvi so zadeva vse skupnosti, a ne samo mladine. Gre zato, da se mlade sile, ki se lotevajo problemov brez predsodkov in brez konservativnosti, z elanom, ki ne pozna ovir, čim bolj vključijo v socialistično graditev.

Najboljša šola vseh graditeljev socializma pa je prav neposredno sodelovanje v organih družbenega samoupravljanja. Vsi skupaj smo poklicani, da postavimo stvari tako, da bo imela v teh institucijah socialistične demokracije tudi mladina ustrezajoči delež. To dejstvo bi moralo priti do izraza na vseh skupščinah in zborih pri volitvah upravnih organov za drug, delavskih svetov, svetov ljudskih odborov, hišnih svetov in drugih organov družbenega upravljanja.

T. S.

Proračun in proračunska politika ljudskih odborov

ODGOVORI TOVARIŠA AVDA HUMA NA VPRAŠANJA »NAŠE SKUPNOSTI«

Sprejetje proračuna je eden izmed važnih problemov, na katere naležijo ljudski odbori vsako leto. Državni sekretar za finance FLRJ tovariš Avdo Humo je v zvezi s to problematiko odgovoril na nekaj vprašanj, ki mu jih je postavila redakcija »Naše skupnosti«.

Vprašanje: Katere so osnovne naloge v proračunski politiki leta 1957, posebno pa v proračunski politiki ljudskih odborov?

Odgovor: V zvezi s prvim delom vprašanja, ki se nanaša na temeljne naloge proračunske politike v letu 1957 sploh, je bilo veliko razpravljano tudi na nedavnem zasedanju zvezne ljudske skupščine in se pri tej priložnosti ob tem ne bom ustavljal.

Kar se tiče drugega dela vprašanja, to je o proračunski politiki ljudskih odborov v letu 1957, želim najprej pripomniti, da so komunalne skupnosti v mejah zakonskih predpisov popolnoma svobodne v razdelitvi proračunskih sredstev na posamezne proračunske organe in ustanove ter druge potrebe, ki jih financirajo iz proračuna, in zato same določajo in opredeljujejo svojo proračunsko politiko.

Usklajevanje potreb z možnostmi

No, glede na velik porast proračuna in proračunske potrošnje do leta 1955 in zadrževanje tega porasta v letih 1956 in 1957 ter s smotrom usklajevanja svojih dejanskih potreb z možnostmi, ki jim jih nudijo proračunska sredstva, bi bilo potrebno, da ljudski odbori že pri razpravljanju o svojih proračunih za letošnje

leto posvetijo pozornost in usmerijo svoje napore na naslednje:

Dejal sem že, da so ljudski odbori ustvarili med letom 1955 znatne zneske obveznosti preko meja njihovih stvarnih proračunskih možnosti. V okviru ukrepov, ki so bili podvzeti za ureditev finančnega stanja ljudskih odborov, da bi odpravili te obveznosti, so sklenili srednjeročna posojila z rokom 5 let. Anuitete teh posojil, ki so jih politično teritorialne enote dolžne zagotoviti že v svojih proračunih za leto 1957, neizbežno zmanjšujejo tekočo proračunsko potrošnjo politično teritorialnih enot v prihodnjih letih. Zato bi bilo potrebno, da že pri izdelavi in sprejetju proračuna za leto 1957 opravijo podrobne analize vseh izdatkov, ki jih financirajo iz proračuna, posebno pa tistih ustanov in tistih izdatkov, ki so brez posebno opravičenih potreb nastali v času, ko je ljudski odbor razpolagal s sredstvi, ki so bila večja od tistih, ki bi zadostovala za kritje njegovih osnovnih družbenih potreb. Ta analiza mora biti usmerjena tudi na višino potrošnje posameznih organov in ustanov, ki nujno morajo obstajati, katerih izdatki pa niso vedno v skladu z njihovimi dejanskimi potrebami. Notranje rezerve proračuna, ki jih je po tej poti nedvomno mogoče doseči, bi bilo potrebno usmeriti v razvoj tistih služb in potreb, ki imajo svojo objektivno opravičilo z vidika prihodnjega

(Nadaljevanje s 1. strani)

perspektivnega razvoja osnovnih družbenih potreb politično teritorialne enote.

Glede pravilne razdelitve razpoložljivih sredstev na posamezne službe in ustanove bi bilo potrebno organizirati in zagotoviti širše sodelovanje državljanov pri razporejanju in v razpravljanjih o razdelitvi sredstev na zborih volivcev, skupin neposredno zainteresiranih državljanov, v svetih ljudskih odborov in organih družbenega upravljanja, posebno na področju prosvete, zdravstvene in socialne zaščite, kakor tudi na področju komunalne dejavnosti. Mislim, da bi tako

prišli do pravilnejših odnosov v proračunskih razdelitvah razpoložljivih proračunskih sredstev kakor tudi v odbiri prioriteten potreb, ki jih je predvsem treba kiti v letu 1957.

Ljudski odbori bi morali posvetiti več pozornosti nadzorstvu nad trošenjem proračunskih sredstev in zahtevati več odgovornosti od tistih oseb, ki so pooblašene, da ustvarjajo obveznosti za ljudski odbor in ki trošijo proračunska sredstva, vse z namenom preprečevanja ustvarjanja obveznosti nad zneski sredstev, ki so jim danes na razpolago v njihovih predračunih.

Izkušnje v formiranju in trošenju proračunskih skladov

Vprašanje: Ali lahko poveste kakšne dosedanje izkušnje v zvezi z ustvarjanjem in trošenjem proračunskih skladov v občinah in okrajih?

Odgovor: V odgovoru na to vprašanje je po mojem mnenju potrebno napraviti najprej nekaj pripomb. Predvsem je ustanavljanje skladov za financiranje posameznih družbenih potreb in posameznih služb novejšega datuma. Predpisi o proračunskih skladih so bili sprejeti v letu 1956. Zato so tudi naše izkušnje v financiranju s skladi za sedaj še sorazmerno nezadostne. S financiranjem s pomočjo skladov se vsekakor zagotavlja večja prožnost v zadovoljevanju raznih družbenih potreb trajnejšega značaja. Ta sistem financiranja prav tako bolj ustreza tudi značaju našega družbeno-komunalnega sistema. Kakor pa je znano, ima upravljanje skoraj vseh skladov pri nas družben značaj.

Dosedanje izkušnje v zvezi s formiranjem proračunskih skladov ljudskih odborov in financiranjem iz sredstev teh skladov kažejo na nekatere pvine in pojave, ki jih je treba poudariti.

Pri formiranju proračunskih skladov so bili ljudski odbori dolžni odrediti organe upravljanja za posamezne sklade. Ti organi morajo sprejeti pravila skladov in sestavljati predračune dotoka in potrošnje sredstev skladov. Ker so predpisi o proračunskih skladih bili sprejeti, kakor je bilo povedano, šele v letu 1956, okrajni in občinski ljudski odbori, kakor tudi organi upravljanja teh skladov niso bili dovolj pripravljeni na te naloge. Lahko

rečemo, da nekateri ljudski odbori še niso dovolj spoznali niti važnosti skladov za posamezna gospodarska področja. Manjkala je potrebna perspektiva, ni bilo še dobrih in popolnih programov in zato je v določeni meri moralo priti do pojave nezadostne uporabe sredstev, ponekod pa tudi do neracionalnega trošenja skladov. Na nezadostno in nesmotrno trošenje je vsekakor vplivalo tudi to, da so bili predračuni dotoka in potrošnje sredstev skladov za leto 1956 pozno izdelani in jih predstavniški organi niso pravočasno sprejeli. Razen tega številni skladi oziroma njihovi programi in predračuni niso bili predmet širšega razpravljanja in nadzorstva ustrežajočih družbenih in samoupravnih organov — ter so številni pojavi nesmotrnega uporabljanja njihovih sredstev neposredna posledica zgoraj omenjene pomanjkljivosti.

Temeljna slabost pri izdelavi programov in predračunov je bilo nezadostno in nepopolno analiziranje glavnih potreb, ki jih financirajo iz sredstev posameznih proračunskih skladov, to je tistih potreb, ki so bistvene za okrajno ali občinsko gospodarstvo in katerih rešitev nudi neposredno korist temu gospodarstvu. So pojavi, da so pri sestavljanju programov šli po nepotrebnem v širino in da so bile določene mnoge periferne naloge, kar je vodilo do precejšnjega drobljenja sredstev in otežkočilo rešitev bistvenih nalog.

Ceprav so sredstva mnogih skladov še nezadostna, bi bilo njih racionalnejše trošenje vendar lahko prineslo v letu 1956 večje učinke.

Družbena kontrola trošenja skladov

Vprašanje: Kateri so najvažnejši instrumenti evidence in kontrole pri trošenju proračunskih skladov v občinah in okrajih in kako funkcionirajo?

Odgovor: Tukaj je treba najprej poudariti značaj upravljanja skladov in sistem sprejemanja programov in planov, ki jih financirajo s predračuni skladov. Ker sklade upravlja kolektivni organi (upravni odbori, komisije in podobno), so že s samim tem ustvarjeni pogoji za čim bolj popolno spoznanje potreb, ki jih je treba financirati iz skladov, in za bolj popolno družbeno kontrolo nad trošenjem sredstev. Tako mora biti v bistvu osnovni

činitelj v sistemu kontrole nad sredstvi skladov družbeni organ, ki upravlja sklad. Prav tako zagotavlja razpravljanje o predračunih in programih skladov kakor tudi razpravljanje in sprejemanje zaključnih računov po ljudskih odborih ali po drugih predstavniških teh teles usmerjanje politike skladov v smeri osnovnih družbenih potreb na tistem področju. Po drugi strani ima v postopku izpolnitve predračuna sredstev skladov zelo važno vlogo Narodna banka kot evidenčni, v določeni meri pa tudi kontrolni organ, ker ima pravico, da zavrne izpolnitev naloga za izplačilo v primerih, kadar izplačilo ni določeno s predračunom, ali kadar se izplačilo nenamensko uporablja. Razumljivo je, da opravlja kontrolo potrošnje sredstev skladov kakor kontrolo uporabe finančnih sredstev pri

drugih instrumentih pravitake tudi finančne inšpekcija.

Na osnovi dosedanjih izkušenj iz poslovanja skladov ljudskih odborov lahko rečemo, da so bili kljub obstoju raznih oblik nadzorstva in kontrole glede trošenja sredstev določeni pojavi, da so proračunske sklade uporabili v nenamenske svrhe. Ugotovljeno je bilo na primer, da so pri nekaterih ljudskih odborih dali sredstva okrajnega sklada za pospeševanje kmetijstva za adaptacijo stanovanjskih prostorov uslužbencev kmetijskih posestev, za kritje izgub okrajnih kmetijskih posestev, za nakup raznih prevoznih sredstev in podobno. Prav tako je bilo ugotovljeno, da pri posameznih skladih pogosto ni popolne evidence in da evidence o dotoku in potrošnji sredstev ni popolnoma ažurna.

Mnenja sem, da že to, kar je bilo povedano, kaže na potrebo posebne pozornosti ljudskih odborov, organov družbenega upravljanja skladov in Narodne banke, da si zagotovijo večji vpogled in kontrolo nad posameznimi proračunskimi skladi. V prvi vrsti bodo morali ljudski odbori že takoj pri izdelavi in postavljanju planov in programov kakor tudi pri sprejetju predračunov opraviti podrobno analizo potreb ter na osnovi aje določiti prioritete za financiranje iz teh skladov. Ljudski odbori in organi upravljanja skladov so odgovorni pred družbeno skupnostjo za namensko in smotrno uporabo sredstev v skladih, ki so glede na naše možnosti precej velika. Prav tako bodo morali Narodna banka, pa tudi organi finančne kontrole posvetiti več pozornosti kontroli nad uporabljanjem sredstev posameznih skladov in s svojim delom vplivati na bolj urejeno trošenje sredstev.

Končno mislim v zvezi s tem, da bo pri obdelavi sistema financiranja potrebno podrobneje analizirati tako instrumente dotoka sredstev proračunskih skladov kakor tudi instrumente izvrševanja izdatkov. Gotovo bo potrebno objaviti na osnovi dosedanjih izkušenj in na osnovi teh analiz tudi določene nove predpise.

Uredniški odbor

»NAŠE SKUPNOSTI«

Nikola Balog, Tone Vrtaša, Todor Vujasinovič, Danilo Vukovič, Dušan Vukovič, Kiro Gligorov, Ašer Deleon, Milun Ivanovič, Petar Ivičević, Jovan Janković, Jovan Marinović, Ljubisav Marković, Nikola Miljanič, Mitrovič, Ante Novak, Vojin Popović, Zdenko Has, Nikola Cobelič, Rajko Skaljak

Predsednik uredniškega odbora

KIRO GLIGOROV

Glavni in odgovorni urednik

RAJKO SKALJAK

UREDNIŠKI ODBOR ZA SLOVENIJO

Ivo Klemenčič, Vasja Kogelj, Viktor Kotnik, Mite Smolinsky, Pavle Zaucer

Predsednik uredniškega odbora
za Slovenijo

PAVLE ZAUCER